



# KOTKAS

## Noorte Kotkaste juhtide ajakiri

TARTUS

MÄRTS 1940

Nr. 3

## Näituste korraldamisest Noorte Kotkaste organisatsioonis.

Noortemagister Johan Laar.

Organisatsiooni käesoleva aasta tegevuskavas on ette nähtud üleriigilise noorte kotkaste tööde näituse korraldamine. Arvestades asjaolu, et käesolev tegevusaasta on organisatsiooni juubeliaasta, tuleb näituse korraldamist pidada eriti vajalikuks. Nüüd on aeg selleks, et iga üksik poiss ja juht, rühm, malev-kond ja malev seisataks viivuks ja heidaks pilgu tagasi tehtud tööle ning saavutustele. Kuid mitte üksnes meile enestele, vaid kogu seltskonnale peab olema antud võimalus näha seda, mida oleme suutnud aastate jooksul korda saata. Selleks pakuvad näitused kõige avaramaid võimalusi.

Noorkotkalikkude tööde näituse ülesandeks on anda külastajaile võimas ja meeldesööbiv kogumulje ja ülevaade nendest töödest, missugustel aladel noored kotkad tegutsevad. Sellega võiks näituse eesmärki vaadelda kahest seisukohast: näituse propagandalise ja õppealalise tähtsuse seisukohast.

Suuremat tähelepanu näituse korraldamisel tuleb panna esimesele, s. o. propaganda ülesandele. Senini ei ole noorkotklus loonud endale kõlapinda seltskonnas suurte artiklitega ajakirjanduses jne., vaid on võitnud seda ainult sisulise tööga. Sama põhimõtte jäägu maksuma ka näituse propagandalise osa korraldamisel. Näitus peab olema sisukas. See sisukas peab ise näitust niivõrd propageerima, et igasugune sõnaline kirjeldus seejuures jääks õõnsalt tühjaks. Seepärast peab korraldav üksus aegsasti enne näituse korraldamisele asumist selgitama, kui palju ja missugustelt aladelt on võimalik saada väljapanekuid, kas on võimalik nõrgemalt esitatavaid alasid täiendada, missugused parandused on väljapanekuis hädavajalikud jne. Väljapanekute hulk, nende mitmekülgus, esemete väljatöötamise puhtus ja maitsekus annavad näitusele tema sisu-

kuse. Selle osa ettevalmistus lasub täiesti noorte õlgadel, sest väljapandavad esemed valmistatakse nende eneste algatusel. Siia alla kuuluvad kõik tabelid, mudelid, käsitööd jne. See on üks osa näituse propagandast — noorte otsene propaganda oma algatusvõime kaudu.

Teise osa näituse propagandast moodustavad noorkotkluse sihi ning tema töömeetodite tutvustamine. Ettevalmistajana ja algatajana peab siin tegutsema näituse korraldaja. Selle osa sisustamiseks tuleb teha järgmised suures plakati-kirjas tabelid: noorkotkluse ülesanne vaimse ja kehalise kasvatusel alal, juhtsõna ja püüe, noorhauka lubadus ja kombed, noorkotka töötus ja seadused, nh. ja nk. järgukatsete nõuded, nh. ja nk. erikatsed (loetelu), nh. ja nk. erikatsete nõuded (nh. osas igast grupist üks, nk. osas noorkotka järgukatses nõutud erikatsed). Väljapanek korraldada järgmises järjekorras: kõige enne noorkotkluse ülesanne, juhtsõna ja püüe; siis nh. ja nk. järgukatsed ühes üksiknõuete näitliku sisuga; lõpuks erikatsete loetelu ühes valitud nh. ja nk. erikatsete nõuetega ning nende sisu näitlikkusega. Siinkohal mõned näited katsepunktide sisu näitlikustegemiseks:

Hp. katse p. 6. Joonised ülesandeist.

Nh. katse p. 3. Kirjutisi elulugudest, pilte ligemast ausambast ühes asukoha-plaaniga.

Psk. katse p. 10. Esimese abi andmise tabel, abiandmiseks vajalikud arstid, joonised, abiandmisest jne.

Ktp. katse p. 12. Sõlmede mudelid. Näited sellest, kus neid kasutatakse (nööri jätk kalamehesõlmega, kott seasõraga jne).

NK. katse p. 15. Seljakoti osad, pooleldi parandatud sukk, pesupesemise järjekorra tabel.

Seaduste, kommete jne. nõuete osas kasutada nende tabeleid.

Teatavate osade käsitlemisel tuleb piirduda ainult nõude tekstiga, kuna näitlikustegemiseks puuduvad suuremad võimalused, näit. haukapoja katses hümnilaulmine (võiks ka esitada hümninoodi) jne. Analoogiliselt antud näidetele võib käsitleda ka teiste nõuete sisu näitlikustegemist. Vajalikkude mudelite, tabelite jne. valmistamisele võib rakendada kõik üksused, kes esinevad näitusel. Selleks anda juba varakult kõigile, võrdselt nende võimistega, vastavad ülesanded kätte. Asetades seinale järgukatsete nõuded, selle alla nende nõuete näitliku sisu ja varustades kogu selle osa suure pealkirjaga, näit. „Mida õpetab noorkotklus“, võite olla kindel, et iga näituse külastaja on saanud noorkotkaste tööst palju selgema pildi, kui seda võimaldab ükski loeng või kirjutis. Töömeetodi selgituseks teha näiteid koonduste kavade, laagri üld- ja päevakavade, asetada välja pilte tegevusest jne.

Näituse sisukus ja propaganda nõudsid, et esemed peavad olema mitmekesised ja oma välimusest korralikud. Näituse õppeülesanne nõuab aga, et väljapanekud annaksid noortele ka uusi ideid ja juhiseid järgneva tegevuse hooajaks. Sellepärast peab iga ese olema varustatud kas detailse joonisega (elektrilised õppeabinõud jne.) või näitama osade viisi eseme tegelikku valmistamist (mudelid jne.). Selliselt korrastatud esemed annavad täieliku ülevaate asjast mitte üksnes noortele, vaid ka kõigile näituste külastajatele, kes tunnevad huvi noorte tööde ja tööviiside vastu.

Näituse korraldamisel peab tingimata määrama ka piirid, missuguste töödega võivad üksused näitusest osa võtta. Esile kerkib siin kolm varianti.

1. Esineda võib kõigi esemetega, mis valmistatud organisatsiooni kuuluvate poiste poolt.

## Kolonel August Balder Noorte Kotkaste Vanemaks.

Teatavasti lahkus teenistusalal uuele ametikohale siirdumise tõttu kol. Jaan Maide NK Vanema kohalt.

Noorsoo-organisatsioonide Peavanema otsusega 20. veebr. 1940. a. on kinnitatud Noorte Kotkaste ajutiseks vanemaks Kaitseliidu Peastaabi ülem kolonel August Balder VR II/3.

Kolonel A. Balder on sündinud 25. okt. 1891. a. Undla vallas, Virumaal. Võtnud osa Vabadussõja lahingutest põhjarindel. Hiljem tegutsenud 1. jalaväe rügemendis ja kauemat aega Kaitseliidu Peastaabi õppe- ja spordiosakonna pealikuna alates 1. veebr. 1940. a. kaitseliidu Peastaabi ülem.



2. Esineda võib nende esemetega, mis valmistatud koondustel või organisatsiooni kuuluvate poiste omal algatusel.
3. Esineda võib ainult esemetega, mis valmistatud või millede valmistamiseks on antud juhtnõõrid koondustel või kursustel.

Esimese variandi kasutamisel on näituse väljapanekute hulk ja mitmekesisus kindlasti kõige suurem, kuna siis esitatakse näitusele kõik, mis tehtud koolis käsitöötundidel, koondustel, kodus jne. Seejuures ei saa aga korraldaja seda näitust nimetada „Noorte kotkaste tööde näituseks“, vaid „Noorte tööde näituseks“, kuna esemete valmistamisel ei ole põhjuseks olnud ainult vaba tahe ja huvid, vaid ka hinne (koolitööd).

Kolmandat varianti kasutatakse kursuste lõpul näituste korraldamiseks. See, puht-noorkotkalik tööde näitus, annab ülevaate nendest tulemustest, mida lõppenud kursus on saavutanud. Õppealal see näitus pakub uut kõigile neile, kes sellest kursusest ise osa ei ole võtnud. See näituse tüüp vastab ka kõige rohkem näituse iseloomule — anda pilti tehtud tööst ja saavutustest. Siin kannatab aga kitsaste raamide tõttu näituse mitmekesisus, mis omakorda mõjub laiemate hulkade huvile selle näituse küllastamiseks.

Kõige otstarbekohasem oleks seepärast kasutada teist varianti. On ju meie organisatsiooni siht kasvatada iga poissi üksikult, arendada ta võimeid jne., miks peaksime siis takistama poiste esinemist töödega, millede valmistamisele ei ole õhutanud mitte kohustus kooli jne. vastu ega ka omakasu hinde saavutamiseks, vaid samasugune vaba tahe ja huvi asja vastu, nagu see on ka koon-

duste tööde aluseks. Võimalus poistel esineda eneste huvialaliste esemetega mitmekesistab näitust ning õhutab ka kõiki teisi noori aktiivsemale tegutsemisele. Nii võimaldame poistel heita pilku tehtud töödele, kuid näitame ka uusi võimalusi ja teid edaspidiseks tegutsemiseks.

Lõpuks mõni sõna esinejatevahelisest võistlusest ja väljapanekute korrastamisest. Väljapanekute korrastamine määrab ära, missugustel alustel toimub esinejatevaheline võistlus. Üksikesinejate-vahelisel võistlusel (samuti kui võistlust üldse ei ole) on soovitatav esemed korrastada iseloomu järgi gruppidesse (esmasabi, side, topograafia jne.). Üksustevahelisel võistlusel tuleb aga paratamatult korrastada väljapanekud üksuste kaupa. Kompaktsema osa moodustaks seejuures siis korraldaja propagandiline osa. Võistlejate (üksikvõistlejate ja üksuste) klassidesse jaotamisel lihtsam moodus on eraldada üksikvõistlejad organisatsiooni alaliikide (pere, rühma, ringi) ja üksusi kas koolide (alg-, kesk-, kutsekoolide ja gümn.) või asukoha (linna, maa) järgi. Selles osas ligema seisukoha esitamine on raske, kuna ta oleneb täiel määral osavõtjaist.

Eespool käsitledu oli mõtteavaldus propagandast noorkotkaste erinäituste korraldamise kaudu. Veelgi laiemas ulatuses võime teha propagandat võttes osa teiste organisatsioonide (põllumeesteühingute jne.) poolt korraldatavaist näitustest. Need näitused, enamasti kas maakondliku või üleriikliku ulatusega, tõmbavad kokku suurimal määral külastajaid. Kuna säärastel näitustel esinevad kõik oma parimaga, siis peab siin ettevalmistus esinemiseks olema väga põhjalik, et saavutada positiivseid tagajärgi. Parimaks esinemise objektiks oleks tegeliku laagri (rühma laager 3—5 telki) püstitamine näitusväljakule. See näitlik laager peab sisaldama kõike seda, mida vajame tegelikult laagris elamiseks. Laager peab olema väljastpoolt piiratud ja varustatud värvavaga. Telkide siseehitised peavad olema korralikud. Kõik kõrvalehitised (nõupidamistuli, lipp, lokulaud, käskkirjade laud, köök, latriin jne.) asetatud vastavalt laagri nõuetele ja kogu laager ise võimalikult kaunistatud. Kuna sellistel näitustel selgituste andmise momentidel on harilikult rahvast rohkem, siis võib korraldada samal ajal suurema tähelepanu äratamiseks kas lõket, laagrivõistlusi jne. Ärgu unustatagu ka külalisteraamatut. Oma laagriplatsile võib veel asetada telgi muude väljapanekutega nk. töödest.

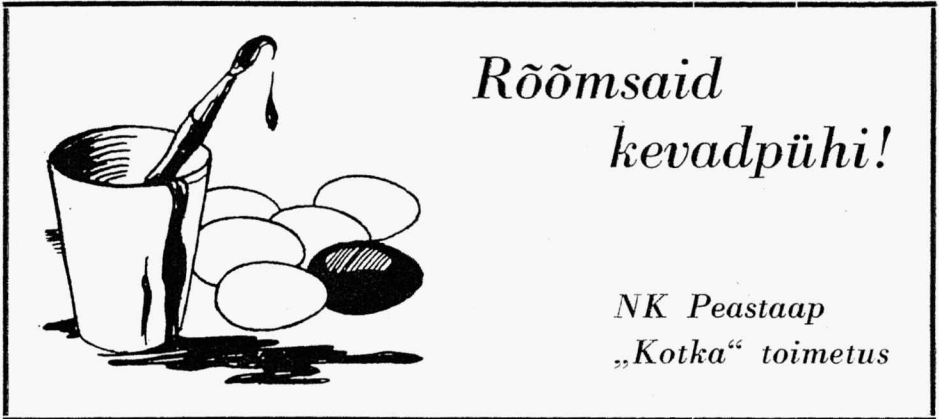
Näituse korraldamine toob enesega kaasa kaunis rohkesti lisatöid nii juhtidele kui ka poistele, kuid selle eest teeb ta ka seltskonna tutvustamiseks noorte kotkaste elu ja tööga rohkem ära, kui seda suudab ükski teine tegevusala. Seepärast peame sellele alale andma tema väärtusele vastava seisukoha noorte kotkaste tegevuses. Töö, mis näituse korraldamisega kaasas käib, ei tohiks aga kedagi kohutada, sest noorkotkas on töökas ja visa.

Kõigile tuntud on

**E. GÜNTHER'I**  
**rohu- ja värvikauplused**

Tallinnas, Tartus, Viljandis, Pärnus, oma kvaliteetkaubaga.





## *Rõõmsaid kevadpühi!*

*NK Peastaap  
„Kotka“ toimetus*

### Päevaprobleeme.

## **Noorte Kotkaste organisatsiooni kümnenda aastapäeva tähistamisest.**

Noortemagister Valter Hiir.

27. mail 1930. a. Kaitseliidu Vanematekogu kinnitas Noorte Kotkaste organisatsiooni põhimäärused, pannes seega aluse loodavale noorsoo-organisatsioonile. Peagi algas organiseerimistöö. Asuti kujundama malevate ja malevkondate staapide koosseise ning leidma juhte formeeritavaile noorte kotkaste üksustele kohtadel.

Noorte Kotkaste Peavanema korraldusel 30. novembril 1930. a. algas noorte vastuvõtt asutatavaisse noorte kotkaste üksustesse kohtadel, märgitsedes seega Noorte Kotkaste organisatsiooni tegevusse astumise päeva.

Seega käesolev aasta kujuneb Noorte Kotkaste organisatsioonile kümneks tegevusaastaks, mida kahtlemata tuleb tähistada väärikalt.

Kerkib üles küsimus, missugust päeva arvestada organisatsiooni otsese aastapäevana. Teatavasti seni oleme oma töös märkinud kaht tähtpäeva, s. o. 27. maid kui organisatsiooni aastapäeva ja 30. novembrit kui organisatsiooni tegevusse asumise päeva.

Tundub siiski, et organisatsiooni kümneaastast kestust tähistavaks päevaks tuleb valida 30. november, sest tegelik töö algas 30. novembril 1930. a.

Kuna esialgsete kavatsuste kohaselt Noorte Kotkaste organisatsiooni kümneaastast tegevust ja kümnendat tegevusaastat pidi tähistama üldlaager, siis nüüd üldlaagri äräjäämisel tuleb leida teisi võimalusi organisatsiooni aastapäeva väärikaks tähistamiseks. On ju loodava noorsoo-organisatsiooni elus esimesed kümme tööaastat küllaltki kaaluva tähtsusega, et seda sündmust pühitseta silmapilgu tähtsusele vastavalt.

Organisatsiooni kümnendal tegevusaastal toimuvad üritused peavad melle võimaldama heita pilku töösaavutustele möödunud tööaastate vältel, teha kavatsusi ning püstitada sihtjooni tulevikuks kui ka juhtida seltskonna tähelepanu Noorte Kotkaste organisatsioonile ja noorte kotkaste tööle.

Missuguste üritustega tähistame organisatsiooni kümnendat tegevusaastat? Näib, et praegusel hetkel ei tundu sobivana korraldada suuremaulatuslikke pidustusi. Ent kümnendat tegevusaastat võimaldub meil tähistada ka sel viisil, et kümnendal tegevusaastal tõstame esile neid üritusi, mis muidugi kuuluksid teostamisele, andes neile aga suuremat tähtsust ja tähendust ning juhtides neile seltskonna, eriti aga noorte juhtide ja noorte tähelepanu.

Käesoleva aasta kevadel, org-i asutamise aastapäeval, sobiks korraldada noorte kotkaste esinemisi, paraade, jalutuskäike, võistlusi, näitusi, mängu, lõkkeõhtuid ja teisi taolisi üritusi, mille ettevalmistustele ning korraldajatele teostamiseks tuleks omistada rohket hoolt ja tähelepanu, et need üritused annaksid tunnistust noorte kotkaste heast esinemisostusest ja organisatsiooni sisemise töö viljakusest.

Suvel malevais korraldatavaile laagreile tuleks omistada tavalisest rohkem tähelepanu, kusjuures laagreist osavõtu kutseid tuleks saata ka Eesti Skautide Malevasse kuuluvaile üksusile, kui ei korraldata üldlaagreid. See oleks eelduseks tuleval suvel korraldatava skautide ja noorte kotkaste ühislaagri õnnestumisele.

30. novembril k. a., organisatsiooni kümnenda tegevusaasta tähistamiseks, peaks toimuma noorte kotkaste juhtide kongress Tallinnas, millest võtaksid osa kõik noorte kotkaste juhid alates üksuste pealike abidest. Kongress kujuneks seega esimeseks selletaoliseks noorte kotkaste juhtide kokkutulekuks ülemaailmses ulatuses, mille järele on tuntud vajadust juba aastaid. Ühenduses üleriikliku kokkutulekuga võiksid teostuda õppepäevad ja koosolekud erialade juhtidele. Samuti tuleks korraldada noorte kotkaste tööde näitus.

Organisatsiooni otseseks jõuavalduseks kujuneb kahtlemata 1941. a. suvel korraldatav üldlaager. Et see täidaks temale asetatud lootusi, tuleks varakult alustada eeltöödega (lähemalt „Kotkas“ nr. 1 — 1940).

Suuremat edusammu organisatsiooni siseelus ja juhtide väljaõppe süsteemi kujundamises tähistab juhtidekooli töö algus tuleval sügisel. Eeltööd selleks ongi käimas NK Peastaabis ja Noortemagistrite Kogus.

Koostatav album „Kümme aastat noorkotklust“ peab andma sisuka ülevaate noorte kotkaste tööst ja elust.

Juubeliaasta tähistamiseks peame jõudma valmis ka noorte kotkaste filmidega (vt. „Kotkas“ nr. 4 — 1939), kasutama raadioringhäälingut noorte kotkaste töö süvendamiseks ja tutvustamiseks laiemale hulkadele.

Nii palju Noorte Kotkaste organisatsiooni kümnenda aastapäeva tähistamise vajadusest ja võimalusist, koormamata otsesest noorte tööd. Näeme, et kümnenda tööaasta tähistamiseks saame edukalt kasutada ka tavalisi, Noorte Kotkaste organisatsiooni lähemas töökavas ettenähtud üritusi, nagu need toimuksid harilikus töökorraski. Peame ainult neile juhtima laiema hulka tähelepanu. Selles mõttes poleks ka liigne mõnelehelise brošüüri koostamine, milles leiduksid nii üleriiklikult kui ka malevais korraldatavate ürituste tähtpäevad, kava ja ulatus. Tähendatud brošüüride levitamine tekitaks huvi noorte kotkaste ettevõtete vastu.

On arusaadav, et igal juhul organisatsiooni kümnenda aastapäeva tähistamise küsimus tuleb võtta koheselt kaalumisele ja korraldamisele, haarates selleks kaasa laiemaid hulki noortajuhtide perest, et kümnendal tegevusaastal teostatavad üritused annaksid tõendi Noorte Kotkaste organisatsiooni viljakast tööst ja elujõulisusest astumiseks vastu tuleviku-ülesandeile.

# Noorte kotkaste varustus standardiseerimisele!

Noortemagister J. Laar.

## Katselise laagri köögikomplekti kirjeldus.

Noorte Kotkaste organisatsiooni isikliku koosseisu ja õppetegevuse pidev tõus on sundinud kõiki üksusi omistama järjest suuremat tähelepanu varustisele. Piiratud majanduslikud võimalused seejuures sunnivad iga varustise muretsemisel tegema võimalikult täpset kalkulatsiooni, et saavutada minimaalsete ainelistel kuludega otstarbekohasema eseme. Sageli saadakse seejuures kõige parem tulemus alles mitme üksuse tähelepanekuid olemasolevaist esemest kokku võttes. Reaalse tulemusena on sellisel teel valminud telgitüüp NK 38, mille lõpliku viimistlemise ja väljatöötamise teostas Peastaap („Kotkas“ nr. 3—1938). Muudel aladel puuduvad aga senini standard-esemed, sest peale telkide muretseb iga

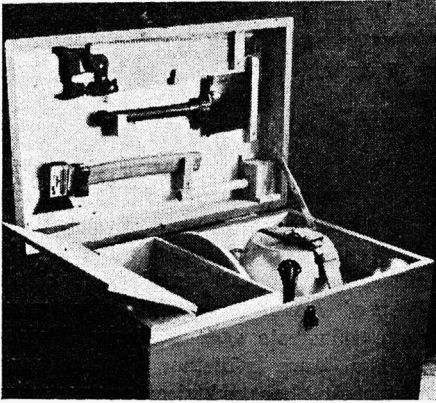
üksus esimeses järjekorras ikka seda, mille puudumine talle end kõige rohkem tunda annab. Kuigi valdavama osa moodustavad siin mitmesugused komplektid (laagrikööök, tööriistad jne.), ei ole üksused loonud omavahel sidet paremate tulemuste saavutamiseks. Majandusliku kasu, välisilme ühtluse ning otstarbeka konstruktsiooniga varustise saamiseks noortele kotkastele on vajalik luua standard-tüübid kõigil aladel, milleks Peastaap on püüdnud kõigiti võimaluse piires kaasa aidata. Koostatud kavandite järgi on valmistatud katseline laagriköögi komplekt 15-liikmelisele koosseisule ning proovitud viimase praktilisust möödunud suvel.

Katseline laagriköögi komplekt koosneb järgmistest osadest:

1. Kandekast 820 × 495 × 525 mm .....	hind	kr.	25.—
2. Keedupott, Tav. alum. nr. 509/551, maht 15 l .....	„	kr.	14.50
3. Keedupott, Tav. alum. nr. 509/551, maht 8,5 l .....	„	kr.	8.60
4. Söögikandja, Tav. alum. nr. 651, maht 6 l .....	„	kr.	4.—
5. Kauss sügav, Tav. alum. nr. 625, maht 14,5 l .....	„	kr.	10.20
6. — do — „ „ maht 3,5 l .....	„	kr.	1.55
7. — do — „ „ nr. 623, maht 4 l .....	„	kr.	1.80
8. Pann, Tall. nr. 304, maht 1,8 l .....	„	kr.	3.15
9. Kulp, Tav. alum. ø 8 sm .....	„	kr.	—.60
10. — do — „ ø 11 sm .....	„	kr.	—.95
11. Kööginuga (Eskilstuna) .....	„	kr.	1.60
12. Puulusik (keskmine) .....	„	kr.	—.40
13. Lihakurikas, puust 70 × 75 × 100 mm .....	„	kr.	—.80
14. Leivalõikamise laud, 430 × 325 × 15 mm .....	„	kr.	1.—
15. Käsisaag, inglise „Etna“ .....	„	kr.	2.—
16. Kirves, rootsi 2 kg .....	„	kr.	2.45
17. Väike labidas .....	„	kr.	1.20
	Kokku	kr.	79.80

Hoidekast on valmistatud kuusepuust, seinte paksus 22 mm, kandmiseks varustatud kahe tugeva käepidemega (otstes) ning lukustatav rippuva lukuga. Kasti alumine osa on jaotatud

10 mm paksuse vaheseinaga kaheks. Parempoolset kasutatakse nõude ning vasakpoolset toiduainete, köögirättide, seebi jne. panipaigaks, milleks ruum on jaotatud omakorda veel kaheks. Alu-



mist ruumi katab laud, mis toetub püstpostidele nurkades. Laua keskel on ümarmargune auk, mille abil on võimalik lauda välja tõsta. Pealisse ruumi käib eraldi kaanega väike (450 × 330 × 320 mm) 10 mm seintega kast, mille pealmine pind ja hoidekasti äär on ühekõrgusel (pildil on kast välja tõstetud, et ta oleks silmapaistvam.)

Hoidekasti kaane, mille sügavus 88 mm, alla on kinnitatud käsisaag, väike labidas, kirves ja lihakurikas.

Toidu valmistamise ning serveerimise nõud on asetatud kõik üksteisele järgmiselt: kõige all sügav kauss (üksikesemete nimestikus nr. 5), siis keedupott (nr. 2) ilma kaaneta, keedupott nr. 3 kaaneta (keedupott nr. 3 ei toetu põhjale, vaid oma sangadega keedupotile nr. 2), söögikandja (nr. 4) kaaneta, keedupott nr. 2, kaas käepidemega allapoole, keedupott nr. 3, kaas normaal-asendis, söögikandja, kaas normaal-asendis, sügav kauss (nr. 6) põhjaga üles, sügav kauss (nr. 7) samuti põhjaga üles, pann (nr. 8) põhjaga üles.

Nõud kinnitatakse 50 mm laiuse nahkrihmaga, mille otsad on kinnitatud hoidekasti põhjast 40 mm kõrgemale ja pannal asetseb panni põhjal. Rihm on pandud alumise keedupoti (nr. 2) sangade alt läbi.

Kulbid (nr. 9 ja 10), kööginuga (nr.

11), puulusikas (nr. 12) ja leivalõikamislaud (nr. 14) on kõik kinnitatud sama ruumi seinte külge.

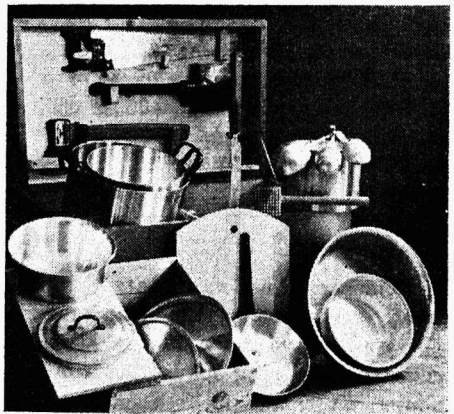
Hoidekast kaalub 30 kg ning tööriistad ja keedunõud kokku 10 kg.

Alljärgnevalt käesoleva laagriköögi kasutamisel tehtud tähelepanekuid.

Toidunõud on oma ülesandele vastavad, välja arvatud pann, mis peab olema suurem (keskmine läbimõõt 50 mm kõrguse juures ca 270—280 mm). Lisaks on vajalik muretseda 1 pang, 1 kööginuga ning 2 kartulikooremisnuga. Kuna pange pakkimine hoidekasti nõuab suurt ruumi, on praktilisem viimase asemel muretseda veenõuks üks söögikandja mahuga 10—12 l (läbimõõt 250 mm, kõrgus 240—260 mm). Asetada võib teda väiksema keedupoti (nr. 3) ja söögikandja (nr.4) vahele.

Suuremaks puuduseks käesoleval katselisel komplektil on tema hoidekasti suur raskus. 10 kg varustise veoks on 30 kg raskune kast ebapraktiline. Olukord paraneb märksa, kui kasutada kasti valmistamiseks 1" kuuselaudade asemel 10 mm vineeri. Selline kast ei oleks sugugi nõrgem ning kaaluks ca 17 kg.

Tegelikult on võimalik kasti raskust veelgi vähendada, kui jätta komplekti juurest ära toiduainete panipaigaks ettenähtud ruumid (vasakpoolne hoidekasti osa). Praktilisem on, kui viimane



# Meie kotkajuhte.



**Kj. Ott Siirak,**  
*NK Viru Malevast.*



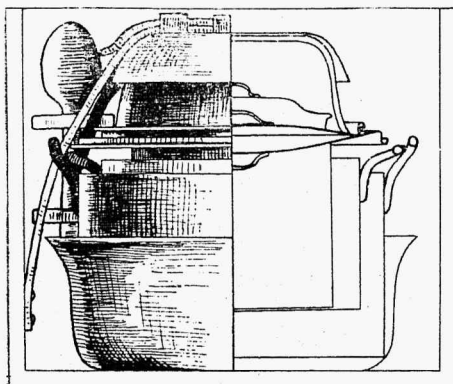
**Kj. Leo Adler,**  
*NK Tartu Malevast.*

moodustab omaette kasti. Suuremais laagreis ei ole toiduainete kasti järele üldse vajadust, kuna provianteerimine toimub harilikult ühest keskusest. Sellega jääb komplekti juures vastav osa täiesti kasutamata. Igasuguse muu varustise mahutamine toiduainetekasti ei ole lubatav.

Toiduainete panipaiga ärajätmine võimaldab kasti valmistada mõõteis 450 × 500 × 600, mille kaal oleks ca 10 kg. Sellega kaaluks kogu komplekt

ühes lisadega ca 22 kg. Asetus jääks üldiselt endiseks. Vahetada tuleb tööriistade asukohad kulpide, nugade ning leivalõikamislaua asukohtadega. Viimased kinnitatakse kasti kaane alla, kuna tööriistad asetatakse hoidekasti püsti vastu külgeinu. Juurde tuleb teha sellele komplektile kaane alla üks väiksem kast köögirätikute ning seebi jaoks.

Noorte kotkaste varustise standardiseerimise küsimus on selleks küllalt tähtis, et talle omistada suuremat tähelepanu. Noortemagistrite Nõukogu viimasel koosolekul valiti selleks ka 3-liikmeline komisjon, kelle ülesandeks jäi vastavate kavade väljatöötamine. Arvestades töö laia ulatust, oleks soovitatav, et kõik juhid, kes nende küsimustega juba varemalt tegutsenud, avaldaksid käesoleva ajakirja veergudel võimaluse korral oma tähelepanekuid ja kogemusi sel alal. Mida varem suudetakse varustise standardiseerimise küsimused lahendada, seda suurem on mitte üksnes majanduslik, vaid ka juhtide aja kokkuvõtteid.



# Noorte Kotkaste organisatsiooni hoiutegevusele rakendamise kava.

KINNITAN.

12. märtsil 1940

**A. Balder,**  
kolonel

Noorte Kotkaste ajut. Vanem.

Riigihoiukassa, tahtes noori hoiuste kogumisele ergutada ja innukamale hoiutegevusele rakendada, on kuulutanud välja esimese hoiutegevuse võistluse üleriigiliste noorsoo-organisatsioonide vahel.

Noorte Kotkaste organisatsiooni ülesandeks on kõigiti kaasa aidata hoiutegevuse mõtte levikule, sest noor kotkas on kokkuhoidlik, töökas ja visa. Hoiutegevus, süvendades poisis noore kotka seaduse täitmist, ei arenda üksnes poisi vaimseid väärtusi, vaid võimaldab noortel töötada kaasa ka rahvamajanduse eduks.

Nendel kaalutlustel Noorte Kotkaste Peastaap rakendab Riigihoiukassa poolt väljakuulutatud hoiutegevuse võistluse Noorte Kotkaste organisatsiooni liikmetele järgmise kava kohaselt.

## I Üldised alused.

1. Hoiutegevuse võistlus Noorte Kotkaste organisatsioonis on kaheosaline:
  - a) malevate ulatuses — üksustevaheline,
  - b) üleriigilises ulatuses — malevatevaheline.
2. Üksustevahelisest hoiutegevuse võistlusest võivad osa võtta kõik Noorte Kotkaste üksused, mis Peastaabis registreeritud, vaatamata sellele, kas üksus koosneb ainult ühest allüksuse liigist (haukapere, rühm, vanemate poiste ring), või on nende osaline või tervikkoostis (koosnedes kahest või kolmest allüksusest).
3. Üksuse juhtkonda kuuluvad isikud võistlevad alluva üksuse koosseisus kaasa.

4. Malevate ja malevkondade staapide liikmed, samuti ka Sõprade Seltside (resp. Vanemate pere) ja nende osakondade juhatused ning liikmeskond võistlusest osa ei võta.
5. Võistlus kestab kuni 1. novembrini 1940. a.

## II Võistluste juhtimine.

6. Võistlust korraldavaks keskuseks on Riigihoiukassa.
7. Võistluse ühtlustamiseks ja tegelikuks juhtimiseks on moodustatud Riigihoiukassa juurde Noorsoo-organisatsioonide Hoiutegevust Korraldav Toimkond. Toimkonda kuuluvad võistlusest osavõtvatest noorsoo-organisatsioonidest igast üks esindaja ja Riigihoiukassa inspektor, kes on ühtlasi toimkonna juhataja.
8. Võistluse edukaks läbiiviimiseks Noorte Kotkaste organisatsioonis rakendatakse igas malevas maleva vanema määramisel üks hoiutegevuse juht.

Nende nimed tuleb teatada Peastaabile võimalikult kohe, hiljemalt aga 30. märtsiks s. a.

9. Maleva hoiutegevuse juhtidel on õigus maleva pealiku nõusolekul organiseerida maleva piirides toimkondi töhusamate tulemuste saavutamiseks, kui nad seda tööd üksinda täies ulatuses enda kanda ei saa võtta.
10. Maleva hoiutegevuse juhtide ja toimkondade ülesandeks on maleva piirides vastava selgitustöö korraldamine ning igakülgne hoiutegevuse propageerimine. Selleks:
  - a) avaldades vastavasisulisi ar-



tikleid kõikides kohalikes aja-  
lehtedes ja ajakirjades.

- b) korraldades lastevanematele vastavasisulisi selgituskoosolekuid,
- c) organiseerides üksuste juhtide kaudu lühiajalisi sisemisi (salakade, pesade jne.) võistlusi hoiuste kogumiseks,
- d) organiseerides ja õhutades üksustes sihtkogumisi (varustuse, lipu hankimiseks jne.),
- e) õhutades üksusi korraldama kokkuhoiu nädalat,
- f) organiseerides laagrites ja muudel avalikkudel esinemistel kokkuhoiu mõtet ning selle tähtsust selgitavaid ettekan-  
deid,
- g) organiseerides üksustes „Hoiuste kogumise koonduste“ korraldamist ühes ettekannete ning vastavate selgitustega noorte eneste poolt.

### III Tagajärgede kokkuvõtmine.

11. Üksustevahelises võistluses teevad esialgsed kokkuvõtted üksuste lippurid. Selleks lippurid kohe peale võistluse lõppu: 1) registreerivad kõik üksuste liikmete Riigihoiukassa hoiuraamatud, märkides ära hoiuraamatu numbri, hoiuse suuruse ja Riigihoiukassa asutuse, kes hoiuraamatu välja andnud, 2) teevad kindlaks liikmete üldarvu üksuses 1. novembril 1940. a., 3) arvutavad, mitu protsenti liikmete üldarvust on Riigihoiukassa hoiuraamatu omanikud (0,001 täpsusega), 4) arvutavad, kui suure summa üksuse liikmed kokku on viinud hoiule, ja 5) kannavad kõik nõutud andmed aruandelehtedele, millised võistlevatele üksustele selleks ajaks kätte saadetakse Riigihoiukassa poolt. Lippurid saadavad nimetatud aruandelehed üksuse vanema poolt kinnitatult hiljemalt 10. novembriks

1940. a. maleva staapi hoiutegevuse võistlust juhtivale noortejuhile, kes koostab maleva üldaruande hoiutegevuse võistluse kohta.

12. Maleva aruanne koostatakse analoogiliselt punkt 11 all antud korrale, kusjuures võistlusest mitte osavõtnud üksuste suuruseks arvestatakse tegevusaasta algul registreerimisteatisele märgitud liikmete arv (koos selle üksuse vanemate juhtidega). Aruanne esitatakse, koos kõikide materjalidega, maleva vanema poolt nimetatud kolmeliikmelisele vahekohtule kontrollimiseks ja peale vahekohtu poolt läbivaatamist saadetakse koos vahekohtu otsuste protokolliga, milline kinnitatud maleva vanema poolt, Noorte Kotkaste Peastaabile hiljemalt 20. nov. 1940. a.
13. Malevad ja üksused, kes käesolevas kavas ettenähtud tähtaegadeks oma aruandeid ei ole esitanud, langevad võistlusest välja.

### IV Preemiad ja nende väljaandmise kord.

14. Riigihoiukassa Nõukogu poolt on määratud preemia algnormiks 10 senti iga noorsoo-organisatsiooni liikme kohta, kes omavad Riigihoiukassa hoiuraamatu.
15. Riigihoiukassa poolt Noortele Kotkastele määratav preemiasumma jaotatakse ära malevate vahel vastavalt hoiuraamatute arvule — s. o. iga maleva preemia-summa võrdub sentides malevast võistluseks registreeritud Riigihoiukassa hoiuraamatute arvule, korrutatud 10-ga.
16. Maleva preemiasumma kasutatakse täies ulatuses esikohtadele tulnud rühmade premeerimiseks järgmiselt:
  - a) malevates, kus võistlusest osa võtnud kuni 20 (incl.) üksust, jaotatakse preemiasumma võrdsetes osades kahe üksuse vahel, kes võistlusel esitanud suurema protsendi hoiuraamatuid suhteliselt oma liikmete arvule (p. 11-3);

- b) malevates, kus võistlusest osa võtnud üle 20 üksuse, jaotatakse preemiasumma võrdsetes osades 10% võistlusest osa võtnud paremate üksuste vahel, lugedes murdosad tervikuteks (seega 21 võistleja puhul 3 üksuse, 31 võistleja puhul 4 üksuse vahel jne.);
- c) kui võistlemas vaid üks üksus, saab preemia täies ulatuses üksus endale, kahe võistleja puhul antakse kogu preemia nendest paremale.

Kui mitu üksust on võistlusel saavutanud võrdse protsendi, loetakse esikohale tulnuks see üksus, kelle hoiuraamatutel olev hoiuste summa on suurem. Kui ka hoiuste

summa võrdub, pärib esikoha see üksus, kus hoiuraamatute arv on suurem.

17. Malevatevaheliseks võistluseks on Noorte Kotkaste Vanema poolt annetatud rändauhind. Rändauhinna statuut avaldatakse eraldi Noorte Kotkaste Vanema käskkirjas.
18. Preemia-summad makstakse Noorte Kotkaste Peastaabi poolt võitjatele välja hiljemalt 31. detsembriks 1940. a.
19. Malevatel on õigus võistluse ergutamiseks panna välja eriauhindu.

**J. TEDERSOO,**  
Peastaabi Ülem.

**J. LAAR,**  
Peastaabi instruktor.

## Malevate pealikeute koosolekult.

Laupäeval, 2. märtsil toimus Tallinnas NK malevate pealikeute koosolek.

Koosolekul leiti, et teguskavas ette nähtud Alati Valmis!, patrulli-, spordi-, pioneer- ja ujumisvõistlused tuleks pidada augustikuu algul. Ujumisvõistlustel esitaks malevat igal võistlusel 2 võistlejat, kusjuures iga võistleja võib võistelda ka rohkem kui ühel alal. Peeti soovitavaks, et võistluste määrused, mis praegu laialipaisatuna asuvad kirjakaustades, tuleks koondada ja trükituna asjaosalistele käsitlemiseks saata.

Pikemaid sõnavõtte kutsus esile näituse korraldamise küsimus. Leiti, et näitusi tuleks korraldada igas malevas käesoleva aasta kevadel. Malevaist koondatakse paremad eksponaadid üleriiklikule näitusele Tallinnas, mille korraldamiseks sobivaimaks ajaks oleks Noorte Kotkaste organisatsiooni 10. tegevuse aastapäev novembri lõpul. Koos näituse korraldamisega tuleks samal ajal teostada üritusi, mille kaudu juhtidel ja noortel kotkastel võimalduks tutvuda näitusega. Üldnäituse malevaisse saatmist ringsõidu-näitusena ei peeta soovitavaks. Küll oleks otstarbekohane näitust läëndada ja

korraldada uuesti 1941. a. suvel korraldavas üldlaagris.

Avaldati kahetsust, et „Kotkakodu“ tegevus eeloleval suvel piirdub ainult 2 tegevusperioodiga.

Juhtide päev toimub 30. juulil ja 1. augustil „Kotkakodus“. Samuti korraldatakse juulikuu teisel poolel õppemaik Põhja-Eesti rannikule, millest osa võivad võtta igast malevast kaks vanemat juhti.

Üldiselt peeti soovitavaks, et matkadele omistataks rohkem tähelepanu. Igas malevas tuleks rakendada üks juhtidest matkade organiseerimisele, kavade ja matkagruppide koostamisele.

Pikemaid sõnavõtte kutsus esile „Kaitseliidu Noorte“ organisatsiooni loomise küsimus. Avaldati arvamust, et vanemate poiste organiseerimist Noorte Kotkaste organisatsiooni juures on suuresti takistanud vanemate poiste eri vormirietuse puudumine. Vastava vormikirjelduse ühtlustamine ja väljatöötamine peeti vajalikuks.

Informatsioonikorras peatuti NK organisatsiooni 10. tegevusaastapäeva tähistamise, albumi „10 aastat noorkotklust“ väljandmise ja hoiutegevuse arendamise küsimustel.

## NK Tartumaa Malev tervitas oma vanemat.

Vabariigi 22. aastapäeval Noorte Kotkaste Tartumaa Malev tervitas oma vanemat, Tartu maavanemat härra H. L a u r i 't andes üle tervitusalbumi, mis sisaldas rühmade õnnesoove. Albumi tõi Maleva staapi Tartu-Maarja/Raadi rühma suusapatrull. Üleandmise juures viibisid Maleva pealik härra maanõunik kj. H. T r e i a l, abipealikud n.-mag. E. V a r d j a, n.-mag. V. H i i r ja kj. E. I l l a r u.

Tervitusalbumi asus oma pikale rännakule möödunud detsembril keskpaiku ja läbis umbes 370-kilomeetrise tee. Marssruut viis lõunasse läbi Elva, Otepää, Kambja ja Röpina malevkonna, kust suundus põhja läbi Võnnu, Alatskivi ja Torma malevkonna ja pöördus Mustveest Maleva vanema asupaiga suunas läbi Saadjärve ja Tartu-Maarja malevkonna, jõudes Vabariigi aastapäevaks Tartusse. Üksikute matkaetappide pikkuseks oli keskmiselt 4—15 kilomeetrit, mis kaeti 3—6-liikmeliste patrullide poolt suuskadel ja külmade ilmade puhul hobusõidukil. Matka korralduste täpne täitmine märgib Maleva üksuste suurt ühtekuuluvust ja sisemist distsipliini.

Kaunistatud noorte püüdlikkude kätega, näeb tervitusraamat väliseltki kaunis ja sisaldab kauneid värsse noorte aatelistist püüdeist ja siirast soovest oma juhile, kelle kutsesse töötatakse järgneda:

*„Lehvi sini-must-valge sitkeline! Meie vanem mustakuuline, mehine mees, mürista maailmale: „Valvab vaba viiking,*

*valge ju veel! Me sammugi paremale, pahemale ei sääe. — ees ainult tee Eesti; nii nagu sangarid Tartu Võnnu ja Ümera jõel!“*

Nii Palamuse rühma tervitus oma armsale vanemale pidupäeval.

*„Meid armastav vanem!*

*Meie südamed tuksuvad soojalt, meie silmis on õnnetuluke, et võime õnnitleda oma armsa kodumaa sinitaevast, lumes ätendavaid metsi, viljapõlde ja aasu isamaa taassünnipäeval, 24. veebruaril 1940. a.*

*Tahame ammutada Teist endile õilsat eeskujut ning sirguda isamaa tuldiks poegadeks.*

NK Röpina rühm.

Tervitusalbumiga käis koos lisaraamat, kuhu tervitusraamatu edasitoimetajad märkisid teateid ja huvitavaid seiku matkalt.

Lugedes poiste koostatud hoogsaid ja lõbusaid kirjeldusi, selgub mõndagi matka üksikasjust. Nii on läbitud „troopikalisi ürgmetsi“ varitsevate ohtudega, pikki õudust äratavaid pinedaid tunneleid (neiks õuduskäikudeks olid vaid raudtee ülesõidutruubid), üle lumelagendikkude mässavais „lumesaamumites“.

Tuli võidelda Kõlmataadi suurekalibriliste külmapommidega ja tuulepoiste etteveeretatud lumitõketega, kuid neid rünnati ja murti vastase vastupanu ilma kaotusi kandmata.

## Riigihoiukassa kalender kõigile noortele kotkastele.

Riigihoiukassa saatis välja kõigile noortele kotkastele ja teiste üleriigiliste noorsoo-organisatsioonide liikmeile 1940. a. tabelkalendri. Peale kalendaariumi on selles antud andmeid Riigihoiukassa asutiste asukohtade ja töötaja kohta. Noorsoole jagatavad kalendrid on kõik numereeritud ja neid soovitatakse alal hoida, sest nende omanike vahel jagatakse aasta lõpul preemiaid.

Kalendri jaotamine noorte vahel on mõeldud väljakuulutatud hoiutegevuse võistluse õhutamiseks.

Kalendrid saadeti kätte kõigile Noorte Kotkaste Peastaabis registreeritud üksustele nende registreerimise aadressil ja need kuuluvad kohe jagamisele üksusse kuuluvaile noortele ja selle üksuse vanemale juhtidele.



# NOORTE KOTKASTE VANEMA KÄSKKIRI NR. 129.

Tallinnas, 12. märtsil 1940. a.

## § 1.

Noorsoo-organisatsioonide Peavanema otsuse kohaselt 20. 02. 40. a. olen kinnitanud Noorte Kotkaste ajutiseks vanemaks, arvates 06. 02. 40. a. ja samast päevast alates asunud nende ülesannete täitmisele.

Alus: Riigihoidja juhend noorsoo organiseerimise alal nr. 1 § 1 p. 3, ja RT 1937, 96, 780 § 8.

Õiendus: Lauajuhend 111-N, 23. 02. 40.

## § 2.

Avaldan teadmiseks Noorsoo-organisatsioonide Peavanema otsuse Noorte Kotkaste ajutise Vanema kol. J. Maide ettekandelt 05. 02. 40. a.:

„Vabastan ja avaldan tänu tehtud töö eest Noorte Kotkaste vanema asemikuna ja samuti kogu tehtud töö eest Noorte Kotkaste organisatsiooni alal.

20/II—40

J. Laidoner (allkiri)“

Õiendus: Lauajuhend nr. 111-N, 22. 02. 40.

## § 3.

Vabastan Noorte Kotkaste Tartumaa Maleva vanema kohalt kj. Andrus (Albert) Otti, omal soovil, arvates 26. 01. 40.

Õiendus: KL. Tartumaa Maleva pealiku esitis 243, 09. 02. 40.

## § 4.

Vabastan Noorte Kotkaste Harju Maleva vanema abi kohalt Hugo Summერი elukoha muutmise tõttu ja kinnitan samale kohale koolide inspektori Karl Oglase, mõlemad arvates 21. veebruarist s. a.

Õiendus: KL. Harju Maleva pealiku esitis nr. 55, 27. 02. 40.

## § 5.

Kinnitan Noorte Kotkaste Petseri Maleva vanema abiks Petseri Garnisoni ülema major Valter Pedak'u VR II/3, arvates 01. veebruarist s. a.

Õiendus: KL. Petseri Maleva pealiku esitis nr. 972, 08. 02. 40.

## § 6.

Kinnitan Noorte Kotkaste Valga Maleva instruktorigiks Dimitri Amõn'i, arvates 01. veebruarist kuni 31. märtsini s. a.

Õiendus: teenistusleping, ljh. nr. 1-N.

## § 7.

Avaldan teadmiseks Kaitseliidu ülema käskkirja nr. 13. 13. 02. 40. a.:

§ 1. Minu ksk. nr. 1 09. 01. s. a. alusel Aegviidus 27. ja 28. jaanuaril korraldatud üleriigilistel 18 ja 50 km ja Noorte Kotkaste 5 km suusatamise võistlustel saavutati järgmisi tagajärgi:

### Noorte Kotkaste 5 km suusatamises

#### A klassis:

1. TIKKERMAA, Aksel	— Lääne Malevast	— 22.05
2. PUUSEPP, Evald	— Viru „	— 22.31
3. KUUSKMAA, Al-dër	— Narva „	— 23.00
4. ILVES, Aleksei	— „ „	— 23.15
5. RINDE, Heino	— Viru „	— 23.23
6. MENDELSON, Valter	— Järva „	— 23.42
7. MIKKELSAAR, Ago	— Tallinna „	} — 23.55
8. JÄRVER, Lembit	— Valga „	
9. LUHAMÄE, Erik	— Viru „	— 24.00
10. MEIER Helmut	— Tallinna „	— 24.02.

#### B klassis:

1. PENT, Hillar	— Järva Malevast	— 24.05
2. KIVILOO, Erich	— „ „	— 24.21
3. NISUKE, Alfred	— Narva „	— 24.39
4. KRIIMANN, Oskar	— Järva „	— 25.07
5. KARUKÄPP, Bernh.	— Narva „	— 25.10

6. TASSA, Hillar	— Sakalamaa „	— 25.25
7. SISASK, Guido	— Tallinna „	— 25.29
8. PUNDI, Raamund	— Tallinna „	— 25.32
9. PENTJAN, Endel	— Viru „	— 25.40
10. KASELAAN, August	— Järva „	— 25.54.

Noorte Kotkaste 5 km suusatamises malevate-vaehelises paremusel Poola Küttide Liidu rändauhinnalet:

Malev	A klass		B klass		Kokku	
	Punkte	Koht	Punkte	Koht	Punkte	Koht
Narva . . . . .	256	II	209,5	II	465,5	I
Järva . . . . .	191	IV	224	I	415	II
Viru . . . . .	256,5	I	150	IV	406,5	III
Tallinna . . . . .	218	III	153	III	371	IV
Tartumaa . . . . .	169,5	V	129	V	298,5	V
Lääne . . . . .	143	VII	119	VI	262	VI
Sakalamaa . . . . .	120,5	VIII	80	IX	200,5	VII
Harju . . . . .	94,5	IX	103	VIII	197,5	VIII
Valga . . . . .	151,5	VI	21	XII	172,5	IX
Petseri . . . . .	88,5	X	79,5	X	168	X
Tartu . . . . .	35	XIII	104	VII	139	XI
Pärnumaa . . . . .	56,5	XI	59	XI	115,5	XII
Pärnu . . . . .	49,5	XII	—	—	39,5	XIII

§ 2. Poola Küttide Liidu rändauhinna parimale noorte-malevale võitis esimest korda Noorte Kotkaste Narva Malev 465,5 punktiga. Jäädavaks omandamiseks tuleb auhinda võita 3 korda. Senini on võitjaks olnud: 1931. a. Noorte Kotkaste Petseri Malev, 1935 ja 1936. a. Noorte Kotkaste Viru Malev.

Noorte Kotkaste Vanema rändauhinna parimale noorele kotkale A klassis võitis esimest korda A. Tikkermaa — Noorte Kotkaste Lääne Malevast. Jäädavaks omandamiseks tuleb auhinda võita 2 korda.

Ungari sõbra rändauhinna parimale noorele kotkale B klassis võitis esimest korda H. Pent Noorte Kotkaste Järva Malevast. Jäädavaks omandamiseks tuleb auhinda võita 2 korda. Senini on võitjaks olnud: 1931. a. K. Kallas Noorte Kotkaste Harju Malevast, 1935. a. E. Laanert Noorte Kotkaste Lääne Malevast ja 1936. a. E. Peiner Noorte Kotkaste Viru malevast.

§ 3. Muudan Ungari sõbra poolt Noorte Kotkaste suusatamisvõistlustele annetatud rändauhinna „Ungari sõbra albumi“ statuudi (minu käskkiri nr. 14 § 2 — 1931. a.) alljärgnevalt:

„Ungari sõbra album“ — rändauhind parimale suusatajale Noorte Kotkaste B klassis. Jäädavaks omandamiseks tuleb võita 2 korda. Kui rändauhinna võitja järgnevas võistluseks B kl. vanuse ülemmäär on ületanud ja mitte enam kui ühe aasta võrra, siis võib tema samas klassis rändauhinna kaitsmiseks individuaalselt kaasa võistelda. Sel puhul ei kuulu tema maleva B kl. meeskonna koosseisu ja tema tulemusi ei arvestata maleva paremusel hindamisel.

§ 4. Võistlused teostusid talvekülmas, lumetusis ja võrdlemisi raskel maastikul. Hoolimata sellest oli osavõtt küllalt rohke ja võistlustel startijad viisid võistlused 100%-liselt rahuldavate tulemustega lõpuni. Iseäralist tähelepanu väärts suur vaimustus, võistlusind ja püüdlikkus. Noorte Kotkaste võistlusel võistles kaugelt üle 100 noore. Oli elevust ja hoogu võistlejais ja vaimustavat kaasaalamist nooris pealtvaatajais. Noored on talispordi alal võtmas tuld, seda tuleb edasi õhutada ja kõigiti soodustada.

Üldiselt õnnestusid võistlused hästi ja tulemustega olen täiesti rahul.

Võistluste tegelikuks läbiviijaks oli Järva Maleva ja tootlustajaks Naiskodukaitsc Järva Ringkond, kes mõlemad oma üllesande täitsid asjatundlikult ja hästi.

Täna kõik võistlustest osavõtjaid kaitseliitlasi ja Noori Kotkaid pingutavate võistluste eest. Täna ka võistluste korraldajaid, kohtunikke, tootlustajaid ja kõiki teisi, kes võistluste heaks kordaminekuks kaasa aitasid.

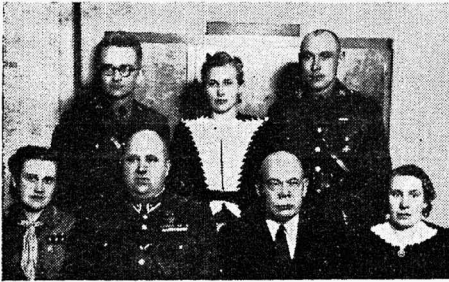
**A. BALDER,**

Noorte Kotkaste aj. Vanem.

**J. TEDERSOO,**

Peastaabi Ülem.

## Petseri Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Sõprade Kodu juhatus.



Istuvad vasakult: Petseri Kodutütarde Ringkonna vanem L. Varul, Käitseliidu Maleva pealik kol.-lt. H. Ploomipuu, Sõprade Kogu juhatuseseimees notari J. Piip, Petseri Naiskodukaitse Ringkonna esinaine L. Listakind. Seisavad vasakult abisekretär kapten V. Olvet, sekretär M. Kaldroo ja laekur kapten K. Saimre. Pildilt puuduvad abiesimees maavanem M. Tang ja NK Petseri Maleva vanem O. Paas.

## Kutse Tallinna Maleva üldlaagrisse.

Noorte Kotkaste Tallinna Malev peab oma III ühislaagri käesoleva aasta suvel 9.—16. juulini Aegviidus. Laagrist on kutsutud osa võtma ka kõigi teiste malevate noorkotkaste esindused. Vastava soovivaldusega tuleks rühmadel pöörduda otseselt oma maleva staabi poole hiljemalt 15. maiks k. a., kes hangib tasuta sõidu ja organiseerib osavõttu.

Laagrist osavõtjail tuleb tasuda toitlustamiskuludeks 5 kr. isikult, samuti peavad nad vastama järgmistele tingimustele: väh. 11 a. vanad, järgu-

astmes ja täielikus noorkotka vormis. Peale toidu antakse laagri poolt tasuta ehitusmaterjal ja aluspõhk. Telgid ja muu laagrivarustus tuleb osavõtjail endil ise kaasa võtta.

Laagris on kavatsusel üks päev pühendada KÕ ala propageerimiseks ja praktiliseks harjutuseks. Peale selle on kavas rida võistlusi ja lõkkeõhtuid. Laager, ca 300—400, jaguneb all-laagreiks malevkondade viisi, kusjuures küllalised on jaotatud all-laagrisse. Iseisvat all-laagrit ei moodustata.

## Noorkotkad võistlesid suusatamises.

Noorkotkad võistlesid suusatamises.

Üheaegselt suusapäevadega pühapäeval toimusid Noorte Kotkaste Tallinna Maleva suusatamise esivõistlused Nõmme-Mustamäel. Võistlustest osavõtjaid oli kaugelt üle saja, kuna ilm oli võistlusiks väga soodus. Võistlusi jälgisid ka hulk lastevanemaid ja külalisi, kelle hulgas võis silmata ka kol. R. Linti ja O. Luppe't jt. Leidus ka lastevanemaid, kes poegadega võistlustel kaasa suusatasid!

Võistlused peeti kolmes klassis, kus saavutati järgmisi tulemusi:

- A kl.: I — Järver, Lembit — Nõmme malevkond aeg. 20.37  
 II — Meier, Helmut — Nõmme mlvk. aeg. 23.17  
 III — Hunt, Feliks — Nõmme malevkond aeg. 23.37.  
 B kl.: I — Sisask, Guido — Nõmme

malevk. aeg. 20.17

II — Vares, Henno — Nõmme mlvk. aeg. 24.55

III — Järveots, Edvin — Nõmme malevk. aeg. 25.26

C kl.: I — Mäekar, Hugo-Suuropi dāvisjon aeg. 12.22

II — Kärp, Erich — Nõmme mlvk. aeg. 12.30

III — Orunuk, Ants — Põhja malevk. aeg. 13.13.

A ja B klassile oli võistlusmaa pikkus 5 km, C klassile 2 km.

Parima rühmana saavutas Nõmme/Valdeku rühm 74, 5 punkti, võites maleva pealiku rändauhinna jäädavalt.

Malevkondadest tuli esikohale Nõmme, võites viiendat korda ja jäädavalt Valter Ever'i rändauhinna — võitja kuju.





# NOORTEMAGISTRITE KOGU TEATED.

**Noortemagistrite Kogu juhatuse koosolek**  
toimus 18. märtsil s. a. Tartus.

Koosolekul otsustati kj. J. Parvitsal lubada asuda noortemagistri-väitekirja valmistamisele teemal „Jälgimisoskuse arendamine noorte kotkaste õppegegevuses“.

Samal koosolekul võeti vastu ja otsustati kehtivaks tunnustada noortemagistri-väitekirja kaitsmiskoosolekü kord, mis avaldatakse täielikult „Kotka“ aprillikuu numbris.

Otsustati pöörduda NK vanema poole soovivaaldusega, et alates 1. aprillist 1940. a. kinnitataks koosseisulistele kohtadele vähemalt 3 vanemat instruktorit, et sel teel vältida nende siirdumist teistele aladele.

Lähemalt peatuti organisatsiooni juubeliaasta puhul kavatatavate ürituste, tegevuskava, mängu- ja õppefilmide soetamise jt. küsimuste juures.

Järgmine juhatuse koosolek otsustati pidada 30. märtsil Tallinnas. Koosoleku päevakorra tähtsama punkti moodustavad Noortemagistrite Kogu töökaava ja eelarve 1940/41. a.

## Noorte Kotkaste malevate pealike nõupidamiselt

laup., 2. märtsil s. a. Tallinnas, Noortemagistrite Kogu esindajana võttis osa esimees nmag. Valter Hiir.

## Kj. M. Maran kaitseb noortemagistri- väitekirja.

Kj. M. Maran, Tartumaa Malevast, kaitseb laupäeval, 30. märtsil s. a. noortemagistri-väitekirja teemal „Laskeala organiseerimine Noorte Kotkaste üksustes“. Oponeerivad nmag. ltn. H. Sillapere ja kj. major O. Ilves. Koosolek toimub Tartus, Tartumaa Maleva ruumes.

## Liikmete nimestik koostamisel.

Juhatusel on koostamisel Noortemagistrite Kogu liikmete nimestik 1940. aastaks. Käesoleval aastal täiendatakse nimestikku liikmete elukutsete ja aadressidega, et seega hõlbustada vastastikuste tutvussidemete sõlmimist ja kirjavahetust. Liikmete nimestikus tuuakse ära ainult nende noortemagistrite ja kotkajuhtide nimed, kes on tasunud Kogu 1939/40. a. liikmemaksu.

## Ankeet korraldamisel.

Juhatus koos noorte kotkaste instruktorite töö korraldamise komisjoniga korraldab ankeedi endistele ja praegustele noorte kotkaste instruktoritele. Ankeedi kaudu saadavate andmete varal asutakse selgitama noorte kotkaste instruktorite ettevalmistust ja tööülesandeid organisatsioonis.

## Kotkakodule raamatukogu.

Kotkakodu on järjekorras rikastunud poistepärase raamatukogu võrra. Lisaks noorte kotkaste käsiraamatule ja väljaandele on muretsatud paremik raamatuturul olevaid noorte kotkaste eale vastavaid juturaamatuid. Köidete arv ulatub esialgu 90-le, kuid mõned kirjastused on lubanud Kotkakodu raamatukogu asutamist toetada ka omapoolsete annetustega. Nii on eeloleval suvel Kotkakodu perel tarvita ümber 120-köiteline raamatukogu.

## VAARTSEEBIKS KUJUNENUDI



## A. FREDERKING-TARTU



## Morse õpetamisest.

Kj. A. Nigol.

IV koondus.

Täna sel koondusel tulevad õppimisele tähed:

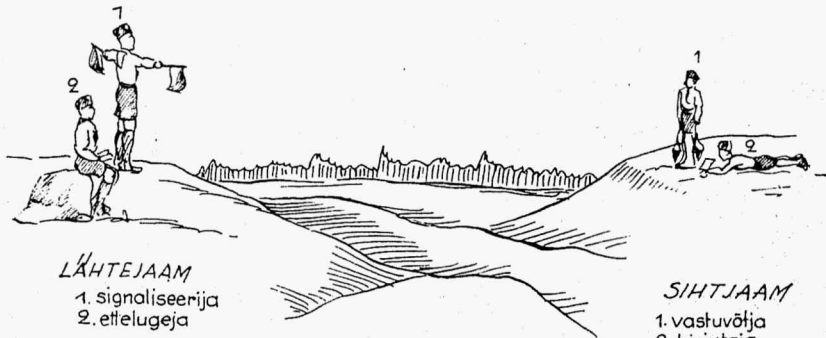
a . — ja n — .

Esmalt katsume neid tähti meelde jätta kirjutamisega. Selleks sõnu: isa, hani, niit, ahi, tina, anne, onn, aste, tonn, iste, maas, iha, taat, nina, sant, tont, sai, hein, hiina, aas, eine, hais, mahti, tainas, enam, naine, moon, soni, manna, ants, tass, toon, eha, homme, sain, mina, noot, sammas, aamen, sinine, sein, masin, sama jne.

Nüüd aga asugem lippudega signali-

seerimise juurde. Moodustame kahepoisilised grupid. Ühe neist nimetame lähtejaamaks (annab teksti edasi), teise sihtjaamaks (võtab antud teksti vastu). Nagu mainitud, on mõlemas jaamas kaks poissi. Lähtejaamas on üks neist teksti ettelugejaks, teine signaliseerijaks; sihtjaamas — üks signaliseeritud teksti vastuvõtjaks, teine kirjutajaks.

Töö toimub järgmiselt: edasi anda on tarvis näit. sõna „aste“. Lähtejaamas ettelugeja ütleb: „punkt, kriips“ (· —), signaliseerija annab selle edasi;



LÄHTEJAAM

1. signaliseerija  
2. ettelugeja

SIHTJAAM

1. vastuvõtja  
2. kirjutaja

sihtjaamas vastuvõtja loeb sellest kohe välja tähe „a“, (mitte aga punkt — kriips!) ja ütleb selle edasi kirjutajale. Järgneb järgmine täht jne. Iga ameti-mehe jälgib ja täidab ainult oma ülesannet.

Asudes signaliseerimisele, kutsub lähtejaama signalist sihtjaama välja. Selleks tõstab parema käe lipuga ja keerutab seda pea kohal. Sihtjaama signalist, näinud väljakutset, vastab tähega „t“ (s. o. kahe käe tõstmisega õlakõrgusele). Nüüd lähtejaama signalist annab — — — / — — — (tähed pv). Need kaks tähte tähendavad „palun võtta“. Sihtjaam annab sellele vastuseks — — — / · — (pa) — „palun anda“. On need teenistumärgid vahetatud, algab teksti üleandmine näidatud viisil. Ärge unustage rütmi. Igale

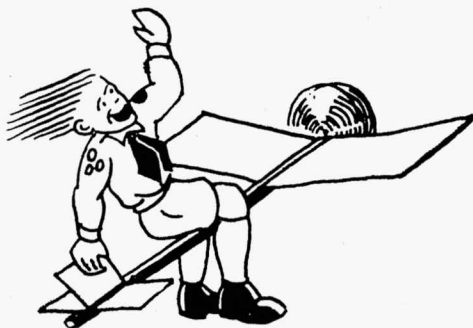
arusaadud ja vastuvõetud tähele vastab sihtjaama signalist tähega „e“, mittearusaamise korral aga tähega „t“. Sel puhul peab lähtejaama signalist antud tähte kordama.

On tekst edasi antud, annab lähtejaam . . . / — — — (sk) — „see on kõik“.

Peab veel tähendama, et varem praktiseeritud tähtede- ja sõnavahede loomine on täiesti üleliigne ja aegaviitev. Seda enam et selle järgi kindla rütmi juures polegi tarvidust.

Asugem nüüd antud juhiste järgi signaliseerima. Edasiandmiseks kasutame ülaltoodud sõnu.

Järgmiseks koonduseks kaasa võtta vineeri (30×10 cm), vastavad tööriistad, 0,5 m kellatraati, taskulambi-patarei ja -pirn.



## Mudellennuk viie minutiga.

Onu Aadu.

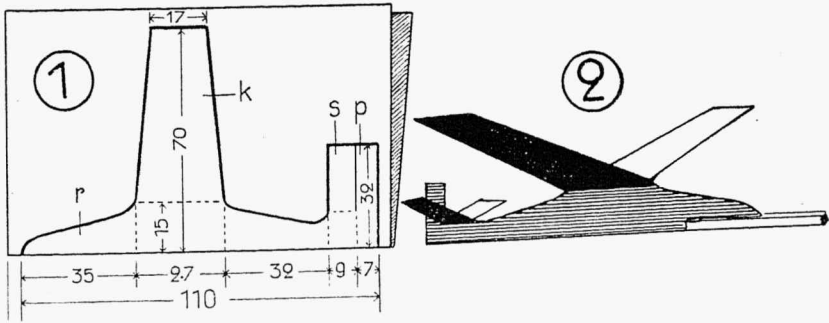
Tänapäeva suuremaiks sangareiks on õhusangarid. Lennukeil ületatakse praegu suuri kaugusi võrdlemisi lühikese aja jooksul ja lennukite lennukiirus ületab juba 700 km tunnis.

Siinjuures on toodud joonised mudellennuki ehitamiseks, milline on ehitatav viie minutiga, kuid suudab sooritada „lennumatka“ ühest toa seinast teiseni. Kui kujutleme tuba ookeanina, siis lendab üle ookeani.

Valmistame selle mudellennuki järgmiselt. Joonistuspaberi-lehe keerame kahekorra kokku ja sellele joonestame joon. 1 toodud mõõtudes pinnalaotuse. Pinnalao-

tuse lõikame äärjooni mööda välja. Kande-pinnad (k) painutame mööda täppjooni kere (r) kõrvale, samuti stabilisaatori (s). Pöördetüüri (p) mõlemad pooled kleebime kokku. Järgnevalt valmistame puust umbes tuletiku suuruse pulgakese (võibki kasutada tuletikku), lõhestame selle ühest otsast ja kinnitame lõhetpidi kere esimese otsa külge. Saame tasakaalustaja. Mudellennuk on valmis. (Joon. 2.)

Enne meie mudellennuki lendulaskmist peame selle veel lennukorda seadma. Selleks kontrollime, kas kandepinnad on kere suhtes ühe nurga all, samuti stabilisaator. Ka ei või need olla kaardus nagu tuule-



veski tiivad. Kui tahame, et meie lennuk lendaks otse, siis jälgime, kas pöördetüür on kerega ühel joonel. Kui tahame, et lennuk teeks pöörde, siis pöörme pöördetüüri veidi soovitud suuna poole.

Mudellennuki raskuspunkt peab olema mudeli esimesel kolmandikul, kaasa arvatud tasakaalustaja. Kui raskuspunkt on liiga ees, on mudellennuki lennujoon liiga järsk, tähendab maandub suure hooa ja ruttu, siis tuleb tasakaalustajat liukata tahapoole. Kui aga mudellennuki lennujoon on

laineline ja ebakindel, siis nihutame tasakaalustajat ettepoole.

Joonisel on mõõdud antud millimeetrites. Kui tahame suuremat mudellennukit, siis suurendame võrdeliselt kõiki osi ja teeme vastava pinnalaotuse. Ka joonise järgi võime pinnalaotuse paberile kopeerida, meie mudellennuk saab siis päris väike, aga lendab siiski. Mudellennuki suurendamisel või vähendamisel peame silmas pidama eriti tasakaalustajat, samuti ehitusmaterjali. Mida suurem mudellen-

### Mudellennuki lennuvigade kõrvaldamise tabel

V i g a	P õ h j u s	Kuidas parandada
1. Mudel lendab, nina ees, vastu maad.	Tasakaal ei ole õige. Raskuspunkt liiga ees.	Tasakaalustaja kaugemale ninnasse suruda, väiksema vastu vahetada või ära võtta. Kõrgustüür painutada ülespoole.
2. Mudeli lennujoon on laineline.	a) Raskuspunkt liiga taga. b) Mudel startides valesti hoitud. c) Kõrgustüür liiga mõjuv.	a) Tasakaalustaja väljapoole tõmmata. b) Uus start. c) Kõrgustüüri kergesti alla poole painutada.
3. Mudel püüab lennata otse üles, teha sõlme.	a) Kõrgustüür liiga ülal. b) Tiivad liiga kumerad (tagaäär liiga all).	a) Kõrgustüür alla painutada. b) Tiibade kumerus parandada.
4. Mudel langeb „stooporis“.	a) Tiivad ei ole kinnitatud ühe nurga all. b) Juhtseadepaigalt nihkunud. c) Tiivad vigastatud.	a) Tiivad õigeks painutada. b) Juhtseade korraldada. c) Uued tiivad või veel parem uus mudel teha.
5. Mudel teeb kurvi kallakuga ringi sissepoole.	a) Kallaktüür ühel tiival üles, teisel alla paindunud. b) Kiil ja pöördetüür teisele küljele pööratud.	a) Kallaktüürid normaalseks painutada (tiiva tagaäärrega ühele jooele). b) Kiil ja pöördetüür otse panna. Pöördetüüri vastasuunas painutada.
6. Mudel lendab ebakindlalt ja maandub tiivale.	a) Üks tiib on suurem teisest. b) Tiibade kumerus ei ole ühtlane.	a) Tiivad ühesuuruseks teha. b) Tiibade kumerus ühtlaseks teha.
7. Mudeli lennujoon on liiga järsk.	Raskuspunkt liiga ees.	Tasakaalustaja suruda tahapoole.

nuk, seda paksem olgu selle ehitamiseks tarvitav paber.

Kui mudellennuki ehitajaid on mitu poissi, siis võib korraldada omavahelisi võistlusi lennu kauguse, täpsuse, pöörete jne. alal.

Mudellennuki lendulaskmiseks võtame selle raskuspunkti kohalt, s. o. umbes kandepindade esiosa kohalt pöidla ja esimese sõrme vahele, hoiame mudellennuki esiosa veidi allapoole ja kerge tõukega tõukame mudellennuki lendu.

Tähtsaim asi, mida vaja silmas pidada, on täpsus mudellennuki ehitamisel ja lennukorda seadmisel, püsivus lennavigade kõrvaldamisel ja leidmisel. Ebaõnne puhul ei maksa mudellennukit kui kõlbmatut kõrvale heita, vaid kõrvaldada ebaõnne põhjus.

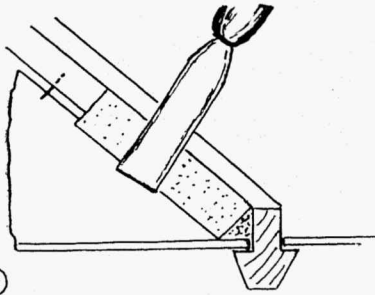
Juurdelisatud tabel peaks andma juhi-seid mudellennuki lennutamisel. See tabel hoidke alles, siintoodud juhised on maksavad ka mitmesuguste teist tüüpi mudellennukite lennutamiseks.

## Noorkotkas koduse abimehena.

Noortemagister Vold. Toom.

### Akende korrastamine.

Kõige sagedamini lähevad akendel katki klaasid. Pole ilus ega otstarbekas klaase asendada laua- ja papitükkidega ja õletustidega. Uue klaasi jaoks võtame mõõdu nõnda, et klaasi kohale asetades jääks igast servast vähemalt üks mm vaba ruumi. Liiga tihedalt pandud klaas läheb kergesti põrutuste juures katki, sama juhtub klaasi paisumise tõttu ka suuremate äkiliste temperatuurimuutuste puhul.

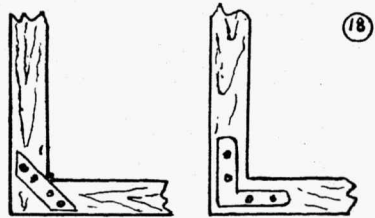


Klaasikitti valmistamine kriidipulbrist ja värnitsast sõtkumise ja kloppimise teel. Hea on, kui saame kriidipulbrile lisada kuni 50% tinavalget. Kitti teeme paraja osa, sest seistes kuivab ta kõvaks. Nüüd kõrvaldame katkise klaasi, lükates kiti ära vana peitli, kruvikeeraja või pussnoa abil. Siis asetame puhtale valtsile õhukese kitikorra (võib ka alt enne värvida) ja surume klaasi ettevaatlikult kiti peale. Klaasi kinnitame klaasinaeltega, liües need sisse peitli serva kergelt mööda klaasi libistades. Lõpuks kitime klaasi raami laia peitli, spahli või

noa abil. (Vaata joon. 17.) Et vältida tihaste kiti äranokkimist talvel, segame kitile valmistamise ajal hulka veidi punast tina-värvi.

Talveaknaid ette pannes teeme nad kõigepealt puhtaks, pestes esiteks seebiveega, loputades ja kuivatades siis pehme paberiga. Musti ruute on hea puhastada kange äädikaga ja siis loputada. Ka toored kooritud ja puhtad kartulilõigud on head mustuse mahahõõrumiseks.

Akende vahele on sobiv asetada klaasikeskes vävelhapet, mis niiskust enesesse

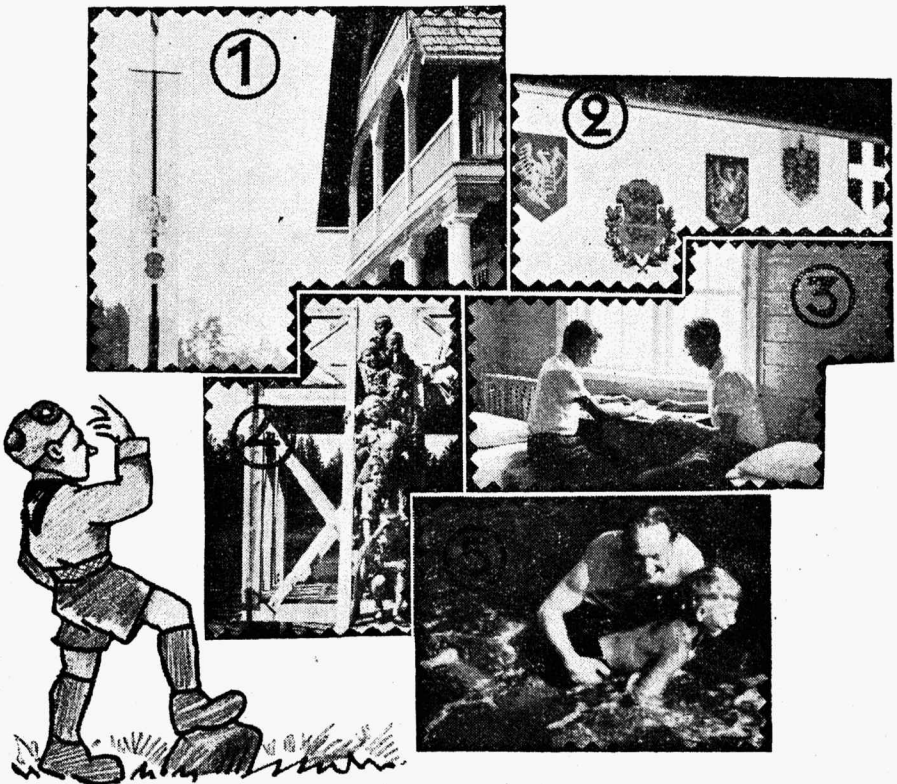


tõmbab. Kui aknad istuvad tihedasti ees, ei ole vajadust paberiga kleepida nende ja lengide vahekohti. On aga vahed suured, siis topime need kaltsudega või paberiga ja kleebime sisemise akna ja lengi vahekohtadele paberiribad kartulijahust klistriga või koorimata piimaga. Rukkijahu klistrit on pärast raske kõrvaldada. Akende hingetap-pide kui ka haagikruvide suureks muutunud augud täidame pehmest puust pulgakestega ja keerame siis viimased jälle endistele kohtadele. Katkist nurka kinnitame nurkrauga või selle puudumisel tüki vitsplekiga. Vaata joon. 18.



# MOTLEMISPOET

Ülesanne nr. 5.



Kus olen ma kõike seda näinud?

Ülal näete 5 pildilõiku. Pange sobiv üldpealkiri ja igale pildile numbrite järjekorras õige ja tabav allkiri. Kui mõnel huumorimeelt ja veidigi „kirjanikuverd“, võib koostada lahenduse ka jutustuse või salmiku kujul, mille sisu haarab tabavalt kõiki 5 pilti.

Lahendused saata „Kotka“ toimetusele hiljemalt 8. aprilliks s. a.

Huvitavamate lahenduste saatjate nimed avaldame „Kotka“ aprillinumbri „Salgapealikute oma nurgas“. Õigema ja tabavama lahenduse saatjale saadame auhindadena koju kätte:

1. A. Raudkats „Eesti rahvatantsud“,
2. A. Ohaka ja R. Lahti „Pesakotka katse“.



### Eelmises numbris ilmunud ülesannete lahendused.

Ülesanne nr. 3. Loomulikult jõuavad kass ja ämber ühel ajal üles, kuna mõlemad pooled on üheraskused. Kui aga päris täpne olla, siis peaks kass veidi raskem olema kui ämber, sest nõõri hõõrumine plokil nõuab ka teatavat jõukulu. Mõned vastajaist olidki seda arvestanud. Oigus on ka neil, kes väitsid, et mida kõrgemale kass jõuab, seda raskemaks läheb kassi pool allarippuva nõõri raskuse tõttu. Ämbri poolel jääb ju nõõr seda lühemaks, mida kõrgemale ämber jõuab, kassi poolel aga kaalub kogu nõõri pikkus maani ikkagi. Täiesti eksisid aga need, kes arvasid, et kass jääb paigale. Paigale ei jääks ta ühelgi juhul. Kui ka ämber oleks kergem, siis roniks kass ikkagi üles, kui ämber ploki taha pidama on jäänud.

Ülesanne nr. 4. Tavaliselt sulab lumi rõhumise all kokku. Kui aga külm ulatub 5—6° alla nulli, ei sula lumi enam jala rõhumisest ja lumekristallid ei liitu. Astumisel hõõrduvad sellised lumekristallid üksteise küljes ja sellest hõõrdumisest tekkivat heli kuulemegi krudisemisena.

Mõlemad ülesanded lahendasid õieti: 1) pk. Otto Kiisa — Ohukotsu rühmast, 2) nk. J. Kiisa — Ohukotsu rühmast, 3) kp. P. Ulp — Pisisaare rühmast ja 4) hp. A. Suurvärav — Kuressaare „Laanepoegade“ rühmast.

Meie auhinnad said loosimisel:

1. kp. P. Ulp — Pisisaare rühmast — Kirss jt. „Looduse ärkamine kevadel“,

2. pk. O. Kiisa — Ohukotsu rühmast — M. Sillaots „Trips, Traps, Trull Haapsalus“.

### Tähelepanuks lahendajaile.

Kõiki lahenduste saatjaid palume märkida oma täielik postiaad-

ress, muidu ei saa toimetus lahendust arvestada.

Enne katse sooritamisele asumist muretsege endale ruumat

## «PESAKOTKA KATSE»

Raamat sisaldab 40 joonist ja kõik tabelid nõutavate andmete esitamiseks haukapoja, noorkotka või pesakotka katsel.

**Hind 35 senti.**

Raamatut võib saada: 1) maleva instruktorilt; 2) otse talitusest tellides, lisades iga eksemplari kohta 35 senti väärtuses postmarke; 3) Tallinnas: KL Tarvetelaost, Kaarli 8; 4) Tartus: „Koolivara“, Võidu tän. 10.

Väljaandja: NK Peastaap. Vastutav toimetaja: G. Reial.

Toimetuse nõukogu: kol. P. Asmus, prof. E. Ein, piiskopp prof. J. Köpp, HM koolide peainspektor J. Lang, dir. V. Neggo, min. prof. A. Piip ja kindr.-maj. A. Traksmaa. Toimetus: H. Treial (peatoimetaja), noortemagistrid R. Lahi (tegevtoimetaja), V. Hiir, K. Liping, A. Ohaka ja E. Tarn.

Toimetus-talitus: Tartus, Võidu 10, tuba 24, tel. 37-44.

Tellimishind: aastas kr. 2.—, 6 k. — kr. 1.20, 3 k. — kr. 0.60. Üksiknumber 20 senti. Posti jooksev arve nr. 2133. Ajakiri ilmub kord kuus.

## 2 teost

### eestlaste vabadusvõitlusest!

#### E. Kippel: JÜRIÕÖ

Romaan. Hind kr. 5.75, köites Kr. 7.—

„Jüriõõ taustaks on eestlaste vabadusvõitlus, mis eesti soost läänimeeste ja pagulaste juhtimisel puhkes 1343. a. Harjus. Romaanis kirjeldatakse talupoegade vakuseid, rüütlite turniirimänge, eesti sõjavanemate läbirääkimisi ja hukkamist Paide lossikeldris, lahinguid Kanevere rabas, Tallinna all ja Vastseliina juures.

M. Metsanurga „Ümera jõel“ ja A. Kivika „Nimed marmortahvil“ kõrval on E. Kippeli „Jüriõõ“ silmapaistvaid teoseid meie ajaloolise romaani alal, kuna ta aineks on samuti eestlaste vabadusvõitlus.

#### K. Matisoo: ÕPPURSÕDUR JUTUSTAB

Jutustusi Vabadussõjast. Hind kr. 3.—, köites kr. 4.25.

Siin kirjeldatakse õppursõdurite elu ja võitlusi kagurindel 1918. a. detsembrikuust kuni 1919. a. maikuuni, millal võitlused nihkusid Irboska taha. Käsitlust leiavad ka Kuperjanovi partisanide pataljoni võitlused Paju ja teistes lahingutes, millest õppursõdureid pataljoni koosseisus osa võttis.

**E E S T I K I R J . K O O P E R A T I I V T A R T U S .**

Igas eesti kodus olgu

suurkirjanik

## A. H. Tammsaare

teosed aukohal.

Hiina ja hiinlane . . . . .	Kr. 2.—	Raha- auk. Jutustus . . . . .	Kr. 1.25
Kaks paari ja üksainus ning teised jutustused . . . . .	„ 1.—	Sic transit. Artiklid . . . . .	„ 1.75
Kõrboja peremees. Romaan. . . . .	„ 1.60	Tõde ja õigus II. Romaan. 2. tr. . . . .	„ 6.—
3. tr. . . . .	„ 1.60	Tõde ja õigus III. „ . . . .	„ 5.75
Ma armastasin sakslast. Romaan. . . . .	„ 4.50	Tõde ja õigus V. „ 2. tr. . . . .	„ 6.76
Meie rebane. Noorsoojutt . . . . .	„ 2.40	Uurimisel. Jutustus . . . . .	„ 1.25
Noored hinged. Novell . . . . .	„ 1.50	Vanad ja noored. Jutustus . . . . .	„ 1.20
Põrgupõhja uus Vanapagan. . . . .	„ 4.50	Juudit. Näidend . . . . .	„ 1.25
Romaan . . . . .	„ 4.50	Kuningal on külm. Näidend. . . . .	„ 1.50
K. Mihkla: A. H. Tammsaare elutee ja looming . . . . .	„ 2.75		
M. Sillaots: A. H. Tammsaare looming . . . . .	„ 1.75		

Teose hinna tasujale posti j. a. 2232 või saat-  
jale läheta me raamatu kirjastuse kulul kätte.

**O. Ü. „N O O R - E E S T I K I R J A S T U S“** — Tartus, Kastani 38.  
RAAMATUKAUPlus — Rüütli 11.